

ЗАСОБИ УСНОЇ КОМУНІКАЦІЇ УКРАЇНСЬКОЮ Й АНГЛІЙСЬКОЮ МОВАМИ

Міхно Іванна

*здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти навчально-наукового інституту філології і журналістики Державного закладу «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»,
м. Полтава*

Науковий керівник:

Кравченко Маргарита

*кандидатка філологічних наук, доцентка
кафедри української мови Державного закладу «Луганський національний
університет імені
Тараса Шевченка», м. Полтава*

Міжкультурна комунікація – це процес спілкування між представниками різних культур, у якому мова, жести, інтонації й соціальні норми можуть відрізнятися. Українці й англійці, як представники різних мовно-культурних систем, мають свої особливості в мовленнєвому спілкуванні, нехтування якими призводить до непорозумінь.

Проблематику міжкультурної комунікації досліджували як вітчизняні, так і зарубіжні науковці. Зокрема, Т. Гудкова та Н. Бойко окреслили основи теорії й практики міжкультурної взаємодії, звертаючи увагу на мовні й культурні бар'єри в спілкуванні [1; 2]. Класичною працею в зазначеній галузі вважають книгу Е. Холла «Beyond Culture», у якій він уперше сформулював концепти висококонтекстної й низькоконтекстної культури [3]. І. Хом'як проаналізував культурні відмінності в невербальній комунікації між українцями й англійцями [4], Т. Воронцова досліджувала вербальні прояви ввічливості в міжкультурному аспекті [5]. Н. Скачко порівнює мовленнєвий етикет у двох культурах, висвітлюючи вплив соціальних і національних норм [6]. Важливим також є внесок Г. Гофстеда, який запропонував модель культурних вимірів, що дозволяє глибше зрозуміти специфіку поведінкових стратегій представників різних культур [7].

На підставі зазначених праць спробуємо охарактеризувати основні засоби усної комунікації українською й англійською мовами.

Українці зазвичай використовують більш високонтекстне мовлення: значення часто передається між рядками, за допомогою інтонації, емоцій, натяків, які розглядаємо як засоби усної комунікації. Англійці ж надають перевагу чіткому, прямому й зрозумілому формулюванню, що є особливістю низькоконтекстної культури.

Важливим є й різний підхід до ввічливості. В англійській комунікації наявні сталі мовні формули (please, sorry, thank you), які регулярно вживають навіть у побуті. В українській мові прояви ввічливості більше залежать від ситуації, соціального статусу співрозмовника, віку й часто оформлюються не лише мовно, а й інтонаційно.

У неформальному спілкуванні англійці зазвичай починають з так званого small talk – легкої бесіди на загальні теми (погода, транспорт), тоді як українці можуть вважати подібні розмови формальністю й швидше переходять до основного змісту розмови.

Також помітна різниця у засобах невербального спілкування: англійці дотримуються більшої фізичної дистанції, менш експресивні в міміці й жестах. Українці ж частіше демонструють емоції відкрито, жестикулюють активно й виявляють більшу емоційну залученість до розмови.

У стилі ведення дискусій англійці схильні до логічності, аргументованості, поміркованості. Українці можуть використовувати емоційні висловлювання, підвищену інтонацію, навіть якщо не мають наміру вступати в конфлікт. Цей факт засвідчує різне розуміння норм полеміки.

Ще однією культурною відмінністю є ставлення до часу. В англomовному світі цінують пунктуальність і точність у домовленостях, натомість українці виявляють більшу гнучкість, віддаючи пріоритет особистим контактам над графіком.

Отже, знання засобів усної комунікації, зокрема емоційних висловлювань, інтонації, натяків, фізичної дистанції, міміки й жестів допомагає уникати непорозумінь, сприяє ефективній взаємодії між українцями й англійцями в умовах глобалізованого світу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гудкова Т. Г. Міжкультурна комунікація: навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2013. 192 с.

2. Бойко Н. І. Міжкультурна комунікація: основи теорії і практики : навч. посіб. Київ : Каравела, 2011. 176 с.
3. Hall E. T. Beyond Culture. New York: Anchor Books, 1976. 320 p.
4. Хом'як І. М. Культурні відмінності у невербальному спілкуванні (на матеріалі української та англійської мов). Мовні і концептуальні картини світу. 2016. Вип. 55. С. 98–105.
5. Воронцова Т. М. Вербальні прояви ввічливості у міжкультурному аспекті. Вісник Харківського національного університету. Серія : Філологія. 2019. № 83. С. 112–119.
6. Скачко Н. О. Особливості мовленнєвого етикету в англійській та українській культурах. Іноземні мови. 2020. № 2. С. 45–50.
7. Hofstede G. Cultures and Organizations: Software of the Mind. London: McGraw-Hill, 2005. 300 p.